

Γιόχαν Γκέοργκ Γκολντάμερ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Για να προστατεύσει η Ελλάδα τα δάση από τις πυρκαγιές, πρέπει να ασχοληθεί πάλι εντατικά με την πρόληψη, όπως συνέβαινε στη δεκαετία του 1980, διαμνύει ο καθηγητής Γιόχαν Γκέοργκ Γκολντάμερ, επικεφαλής του Παγκόσμιου Κέντρου Παρακολούθησης Πυρκαγιών (GFMC), στη συνέντευξή του στα «NEA». «Εάν εκδηλωθεί πυρκαγιά έπειτα από παρατεταμένη διάρκεια ξηρασίας σε περιοχές όπου το δάσος έχει αραιωθεί, αυτή θα είναι χαμηλής έντασης λόγω της μικρής ποσότητας βιομάζας» δηλώνει ο γερμανός καθηγητής, τονίζοντας επίσης ότι και «η ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών είναι απαραίτητη». Ο Γκολντάμερ τοποθετήθηκε επικεφαλής της ανεξάρτητης επιτροπής για τις Προοπτικές Διαχείρισης Πυρκαγιών Δασών και Υπαίθρου στην Ελλάδα (που συστάθηκε μετά την τραγωδία στο Μάτι), για τις οποίες έγραψαν «ΤΑ ΝΕΑ» τον περασμένο Αύγουστο. Ο διορισμός του το 2018 δεν ήταν η πρώτη ενασχόλησή του με τη χώρα μας. Τον Αύγουστο του 1985 είχε δώσει την πρώτη του συνέντευξη στα «NEA».

Κύριε καθηγητά, το καλοκαίρι του 2021 είχαμε υψηλής έντασης δασικές πυρκαγιές σε όλη την περιοχή της Μεσογείου, και στην Ελλάδα. Πώς το συγκρίνετε με τις προηγούμενες εμπειρίες σας το 1985 και αργότερα;

Η δεκαετία του 1980 ήταν πολύ δια-

φορητική από τη σημερινή κατάσταση. Το καλοκαίρι του 1985 εργάστηκα στην Ελλάδα για να ανταλλάξω εμπειρίες με έλληνες επιστήμονες και επαγγελματίες. Το ερώτημα ήταν: Πώς μπορούμε να διαχειριστούμε τα δάση ώστε να γίνουν ανθεκτικά στις πυρκαγιές; Εκείνη την εποχή, ο Λεωνίδας Γ. Λιάκος, αείμνηστος καθηγητής Δασολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, δημιούργησε την ιδέα εντατικής διαχείρισης των μεσογειακών πευκοδασών για τη μείωση του κινδύνου πυρκαγιάς.

Θα μπορούσατε να το εξηγήσετε αυτό;

Ο κ. Λιάκος μείωνε την εύφλεκτη βιομάζα στο έδαφος του δάσους με ελεγχόμενη βόσκηση και καύση. Εάν εκδηλωθεί πυρκαγιά ύστερα από παρατεταμένη διάρκεια ξηρασίας σε περιοχές όπου το δάσος έχει αραιωθεί, αυτή θα είναι χαμηλής έντασης λόγω της μικρής ποσότητας βιομάζας. Σήμερα αυτές οι διαχειριστικές πρακτικές δεν εφαρμόζονται λόγω έλλειψης προσωπικού, τεχνογνωσίας και μειωμένης έως και μηδενικής χρηματοδότησης για τη διαχείριση των δασών.

Πώς συγκρίνεται η κατάσταση του 1985 με το 2021;

Τη δεκαετία του 1980 η Ελληνική Δασική Υπηρεσία ήταν δυναμικά οργανωμένη για την πρόληψη και την καταστολή των δασικών πυρκαγιών, ένα εντυπωσιακό παράδειγμα ακόμη και για άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τις τελευταίες δύο με τρεις δεκαετίες, ωστόσο, η κατάσταση έχει αλλάξει. Ακραίες πυρκαγιές όπως αυτές του 2021 θα είναι η «νέα κανονικότητα». Ο λόγος; Στις μέρες μας, τα δάση, οι γεωργικές εκτάσεις και τα βοσκοτόπια καλλιεργούνται λιγότερο εντατικά ή εγκαταλείπονται. Κατά συνέπεια, η συσσώρευση εύφλεκτης βλάστησης δημιουργεί συνθήκες για

πολύ έντονες πυρκαγιές, οι οποίες είναι δύσκολο να ελεγχθούν. Φέτος τέτοιες έντονες πυρκαγιές δεν έπληξαν μόνο την Ελλάδα, αλλά και τις γειτονικές χώρες, Τουρκία, Ιταλία και τα Δυτικά Βαλκάνια. Μόνο η Πορτογαλία αποτελεί εξαίρεση, η οποία από το 2018 δίνει προτεραιότητα στις επενδύσεις για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών. Αυτό απέδωσε το 2021.

Είχατε δώσει την πρώτη σας συνέντευξη στα «NEA» το 1985. Εκτός από ακαδημαϊκές ανταλλαγές, βοηθήσατε τη χώρα μας στην καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών και στην παροχή στρατηγικών συμβουλών.

Τον Αύγουστο του 1985 έφτασα στη Θάσο κατά τη διάρκεια μιας έντονης πυρκαγιάς, που έκαιγε το νησί. Προσέφερα τη βοήθειά μου στους διοικητές περιστατικών έκτακτης ανάγκης της Πυροσβεστικής, έναν ναύαρχο και έναν στρατηγό των

Ενόπλων Δυνάμεων της Ελλάδας. Με σωστό συντονισμό καταφέραμε να περιορίσουμε την πυρκαγιά και να σώσουμε το χωριό, που απειλήθηκε περισσότερο, τις Άνω Μαριές. Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές στη Χίο το 2012 συνεργάστηκα με τον καπετάν Παναγιώτη Τσάκο, γνωστό έλληνα εφοπλιστή. Ο τότε γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Μπαν Κι Μουν μου ανέθεσε να υποστηρίξω την πρωτοβουλία του Τσάκου εκ μέρους των Ηνωμένων Εθνών. Έπειτα από συνέδριο στη Χίο τον Οκτώβριο του 2012, που συγκάλεσε ο καπετάν Τσάκος, ο ίδιος και εγώ υποστηρίξαμε τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ για τη διοργάνωση της Εθνικής Στρογγυλής Τραπέζης για τη Διαχείριση Πυρκαγιών στην Ελλάδα σε Καιρούς Οικονομικής Κρίσης, μιας διυπηρεσιακής πλατφόρμας συζήτησης, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τον Μάιο του 2013.

Εχετε επανειλημμένα αναφέρει ότι οι τοπικές κοινότητες πρέπει να υπερασπίζονται τα χωριά τους έναντι δασικών πυρκαγιών αντί να εκκενώνονται;

Το 2013 δημιούργησα μια ομάδα ειδικών στη διαχείριση πυρκαγιών από την Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες για να προετοιμάσουν τις «Οδηγίες για την άμυνα των τοπικών κοινοτήτων από τις δασικές πυρκαγιές». Η πρόληψη, η ετοιμότητα και η ενεργός συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών είναι απαραίτητες. Το καλοκαίρι του 2021 έδειξε ότι η κοινωνία στην Ελλάδα είναι πρόθυμη να συνεισφέρει και να υπερασπιστεί τα σπίτια και τους οικισμούς. Ωστόσο, πρέπει να έχουν τις δυνατότητες και να υποστηριχθούν με εκπαίδευση για να το κάνουν αυτό με ασφάλεια και απο-

66

Είπε

Τη δεκαετία του 1980 η Ελληνική Δασική Υπηρεσία ήταν δυναμικά οργανωμένη για την πρόληψη και την καταστολή των δασικών πυρκαγιών, ένα εντυπωσιακό παράδειγμα ακόμη και για άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τις τελευταίες δύο με τρεις δεκαετίες, ωστόσο, η κατάσταση έχει αλλάξει. Ακραίες πυρκαγιές όπως αυτές του 2021 θα είναι η «νέα κανονικότητα»

τελεσματικότητα σε συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές.

Δεν είναι αυτή μια αλλαγή του μοντέλου διαχείρισης του προβλήματος των πυρκαγιών;

Βρισκόμαστε σε διαδικασία θεμελιώδους αναπροσανατολισμού. Την περασμένη εβδομάδα, στο Διεθνές Φόρουμ για τη Δημοκρατία στο Συμβούλιο της Ευρώπης συζητήσαμε τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών στη δημιουργία κοινοτήτων ανθεκτικών στις πυρκαγιές. Εξήγησα τη θέση μου, γιατί οι άνθρωποι δεν πρέπει να τα περιμένουν όλα από τις Αρχές. Αντίθετα, είναι ευθύνη της κοινωνίας των πολιτών να διαχειρίζονται τη βλάστηση και τους οικισμούς τους έτσι ώστε να καταστούν ανθεκτικοί στις δασικές πυρκαγιές. Η ευθύνη αυτή είναι απαραίτητη και για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Επιτρέψτε μου να παραθέσω την ιστορική εναρκτήρια ομιλία του πρώην προέδρου των ΗΠΑ Τζον Φ. Κένεντι: «Μην ρωτάτε τι μπορεί να κάνει για εσάς η χώρα σας, να ρωτάτε τι μπορείτε να κάνετε εσείς για τη χώρα σας».

Τον περασμένο μήνα προεδρεύσατε της διάσκεψης Aerial Firefighting Conference Europe 2021 στην Εσθονία. Κατέληξε το συνέδριο σε νέες ιδέες;

Τα πρώτα συνέδρια Εναέριας Δασοπυρόσβεσης, που φιλοξενήθηκαν από την Ελλάδα το 2008 και τα επόμενα, ήταν κυρίως τεχνικά. Επικεντρώθηκαν σε τεχνολογίες και επιχειρησιακές πτυχές της εναέριας πυρόσβεσης. Φέτος, για πρώτη φορά, οι ομιλητές του συνεδρίου και το κοινό συζητήσαν επίσης την ανάγκη ενίσχυσης της πρόληψης, ενώ έγινε ρητή αναφορά στην προστασία των οικισμών.

«Μόνο η πρόληψη θα σώσει την Ελλάδα από τις πυρκαγιές»

Ο κορυφαίος γερμανός επιστήμονας, επικεφαλής του Παγκόσμιου Κέντρου Παρακολούθησης Πυρκαγιών, εξηγεί στα «NEA Σαββατοκύριακο» γιατί είναι απαραίτητη η ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών

